

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref.:A.9.mø5

Deres ref.:

Dato:17.09.20

INDRE FOSEN KOMMUNE
POSTBOKS 23
7101 RISSA

Detaljregulering Høgåsmyra i Rissa. Klage.

Det vises til plan for detaljregulering for Høgåsmyra i Rissa. Det planlegges boliger, lavblokker, infrastruktur, lekeareal/grøntstruktur og eventuelt endring av parkering ved barnehage. Hvis deler av gbnr. 122/6 mot øst (lysløype) tas med vil det bli ca. 38 da. Innkjøring planlegges fra veien til barnehagen. Planen er for så vidt i samsvar med Kommuneplanens arealdel 2010 – 2021, men berører noe av del av friluftsområdet i plan for barnehage på Høgåsmyra.

Høgåsmyra

Høgåsmyra er en del av en større kystmyr, beskrevet i Miljødirektoratets Naturbase som viktig naturtype. Myra er rasteplass for fugler og er levested for mange planter og dyr. Noen av disse har myra som eneste levested. Mange av disse er truet og står i Norsk Rødliste. På østre side av planområdet ligger en myrdam. En dam er ikke bare en dam – den er et helt økosystem. Her yrer det av liv. Dyr og planter lever sammen som brikker i et puslespill. En dam kan også si noe om hvor ren naturen er; jo flere arter jo friskere er dammen. Siden midten av 1900- tallet har det blitt dramatisk færre amfibier i verden, og de er nå en truet artsgruppe på verdensbasis. I Norge fins 6 amfibiearter; 2 salamandere, 3 froskearter og 1 paddeart (Nordpadda som bl.a. legger egg i dammer). Fire av disse har vært på Rødlista i mange år. Dammen har en viktig funksjon for det biologiske mangfoldet. Dette er den eneste dammen i flere kilometers omkrets som er tilgjengelig for frosk og padde og som sjelden eller aldri tørker ut. Drenerer en myra her, og bygger boliger, vil det ikke bli noe mer amfibier i området. Myra må beholdes intakt for å sikre leveområder for frosk og padde. Høgåsmyra er dessuten svært viktig da den viser dybder nesten opptil 3 meter og er nærmest å betrakte som en verneverdig høgmyr.

Dette betyr mye i klimasammenheng og i potensiale for flomreduksjon. Myra er antagelig ca. 3000 år gammel.

Naturmangfoldloven

Utbygger har forsøkt å omgå kravene i Naturmangfoldloven. Det konkluderes med at «naturmangfoldet ikke blir påført noen form for skade som medfører miljøforringelse som følge av utbygging». Det hevdes at «utbyggingen ikke medfører særlig annen belastning på økosystemet enn eksisterende bebyggelse allerede har medført. Planlagt bruk av planområdet vil endre lite på påvirkningen for influensområdet i forhold til dagens situasjon». Dermed påstås at en har vurdert utbyggingen å være i orden i forhold til Naturmangfoldloven.

Etter § 7 i Naturmangfoldloven, som supplerer FVL's krav om utredning, skal prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8 – 12 legges til grunn for skjønnsutøvingen. Vurderingen og vektleggingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen slik at det kan kontrolleres i ettertid om prinsippene er vurdert. Det stilles visse minstekrav til oppfyllelse av vurderingene av

Naturmangfoldlovens prinsipper. Dette er en naturlig følge FVL's krav til utredning og informasjon i § 17. Selv om prinsippene i Naturmangfoldloven er vurdert er det viktig at konklusjonen er i tråd med vurderingene.

Etter § 8 i Naturmangfoldloven bør derfor utbyggingen avslås. Det kan ikke kalle bærekraftig bruk når en raserer stedets eneste tilholdssted for frosk og padder.

Etter § 9 føre-var-prinsippet foreligger det også en fare for irreversibel skade på naturmangfoldet. Det vil være brudd på føre-var-prinsippet å tillate den omsøkte utbyggingen.

Etter § 10 vil vi også hevde at å bygge ned hele myra vil være i strid med økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter vårt syn vil kravene om bærekraftighet, samfunnsnyttens, føre-var-prinsippet, samlet belastning ikke være oppfylt. Naturmangfoldlovens formål er at mangfoldet av naturtyper skal ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt slik at det fins levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Det vil derfor være i strid med Naturmangfoldloven å fjerne det eneste levestedet for amfibier her i området. Alle amfibier og reptiler i Norge er vernet etter Viltloven og Bernkonvensjonen.

IPBES - Naturpanelet

Arealbeslag er en av hovedutfordringene for å opprettholde artsmangfoldet ifølge Naturpanelet IPBES sin tilstandsrapport om klodens naturmangfold. Menneskelig aktivitet har medført omfattende endringer i 75% av miljøet på land, halvparten av alle elver og 40% av det marine miljøet. Dette betyr videre at for å redde tapet av artsmangfold så må forvaltningen begynne å ta denne vurderingen inn i Naturmangfoldloven. Allerede en million av klodens åtte millioner plante- og dyrearter kan bli utryddet ifølge Naturpanelet. For halvparten er det allerede for sent. Foringelse og ødeleggelse av natur er det miljøproblemet som påvirker flest globalt.

Barn og unges interesser/Landskapsbildet

Slik vi ser det vil det være uheldig å berøre deler av friluftsområdet. Det kan føre til konflikt i forhold til målet om å styrke barn og unges interesser i planleggingen og kan også være i strid med retningslinjer for bolyst og fritidsopplevelser beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel. Vi har møtt mange ansatte, foreldre og barn ved Høgåsmyra barnehage som er bekymret for at bl.a. denne myrdammen skal forsvinne da de nesten daglig er på besøk for å følge med utviklingen fra rumpetroll til frosk og padde (se foto). Det er en hardtråkket sti bort til dammen. Samtidig er det turmål for elever fra skolene i sentrum. Og det er et viktig, estetisk landskapselement for folk flest som må beholdes her ved turstien/lysløypa. Det vil være brudd på gjeldende rikspolitiske retningslinjer for barn og unge å bygge ned denne myra. For øvrig er en del av myra nå grøftet i regi av geologisk undersøkelse, noe vi mener burde være unødvendig. Uansett bør denne del av myra restaureres for å øke den biologiske verdi av området, tilrettelegge for naturopplevelser og øke den pedagogisk verdi.

Planlegger har tatt feil av myrdammen i området når det beskrives som om den nordlige dammen (i BLK4) er viktigst og derfor skal bevares. Her er det egentlig ingen dam av betydning. Det er den sørlige dammen (i B3) som er viktig for frosk og padder, og det er den som må bevares. Det er den som er mest besøkt av de som oppholder seg i området eller som

går forbi. Dette betyr at planleggingen har blitt helt feil i området og må startes på nytt. Det er tvilsomt om utbyggerne i det hele tatt har vært på befaring i dette aktuelle området.

Myr

Myra demper flom. Torvmose kan holde på vann tilsvarende 10 ganger sin egen vekt. Det kan derfor være viktig og riktig å beholde denne myra som flomvern, spesielt når en nå forventer mer ekstremvær. Myra renser vann. Myra lagrer karbon. Myr er den jordtypen som lagrer mest karbon. Det er karbon som ellers ville ha bidratt til global oppvarming. Nedbygging av myr er alvorlig i klimasammenheng. Et typisk myrareal med 1,5 meter tykt torvlag inneholder vanligvis mellom 70 og 90 kg karbon pr m³. Mens 1 da skog kan binde 1,5 tonn CO₂ pr år kan tilsvarende areal myr binde 4 tonn CO₂ pr år. Bioforsk har regnet ut at dyp myrjord kan slippe ut så mye som 5 tonn CO₂ pr da pr år i 100 år inntil myra er omdannet. I dette tilfellet vil områdets 38 da slippe ut 190 tonn CO₂ pr. år i 100 år. Tidligere forskningsdirektør Knut Alfsen ved Cicero, Senter for klimaforskning, uttalte at myrdyrkingsforbudet trolig er det billigste man kan gjøre for å redusere klimagassutslippene. Da vil det å ta vare på Høgåsmyra være et viktig og billig bidrag i dette regnskapet.

Myr dekker bare 5% av landarealet i Norge. En tredjedel av myra er allerede ødelagt. Årlig har det tidligere blitt nydyrket ca. 5 000 da myr her til lands, og nå før nydyrkingsforbudet trådte i kraft har nydyrkinga skutt fart og er antagelig doblet.

Menneskeskapte klimaendringer er en av de største miljøutfordringer verden står overfor. FN's klimapanel (IPPC) har konkludert med at det er overveiende sannsynlig at utslipp av klimagasser har bidratt vesentlig til den observerte klimaendringen de siste 30 – 50 år. Klimapanelet forventer at den globale middeltemperaturen vil øke med 1,4 – 5,8 °C de neste 100 år. Utslippene må reduseres med 50 – 80 % i løpet av de neste 50 årene for å begrense den globale temperaturstigningen til 2°C.

Det må derfor konkluderes på faglig grunnlag at det er nødvendig å finne alternativer til utbygging som ikke ødelegger våtmark.

Kommuneplanen

Det henvises hele tiden til at arealdisponeringen er avgjort gjennom overordna arealplaner og derfor umulig å fravike. Det kan godt være at området er avsatt til boligområde for 10 år siden, men siden den gang har det skjedd mye i lovverket og med naturen. Det bør derfor ikke være umulig å se på overordna planer på nytt. Forholdet til Naturmangfoldloven er endret. Myrdyrkingsforbudet har trådt i kraft. Dette bør få følger for annen form for nedbygging av myrareal. Det er innført strengere regler for myr dypere enn 1 meter. Her er det vanskeligere å få dispensasjon for bl.a. nydyrking, men bør vel også legge føringer for nedbygging for boliger og vei. Kommuneplanen fra 2010 omhandlet knapt forholdet til de få gjenværende levestedene for frosk og padde. Dette er det siste gjenværende levestedet i veldig vid omkrets. Områdets viktighet er styrket i og med at barn og unge og folk flest i området har brukt området mye mer enn tidligere. En har blitt mer klar over at dette er en viktig naturtype. Det er foreldet kunnskap som er lagt til grunn for den gamle kommuneplanen.

I følge PBL § 1.8 skal det for områder langs vann og vassdrag som har betydning for natur, kulturminner og friluftsinnteresser i kommuneplanens arealdel, etter § 11-11, nr. 5, fastsettes grense på inntil 100 m der bestemte angitte tiltak mv. ikke er tillatt. I dette tilfellet må det bety en byggegrense på minimum 100 m fra angitte dam.

Det er liten tvil om at området ved dammen brukes til friluftaktivitet og bør derfor avsettes til friluftsområde. Det må defineres med et sterkere reguleringsformål som ivaretar

friluftinteressene. En hensynssone på 100 m vil minimum være nødvendig for å sikre froske- og paddedammen mot forringelse og biotopens eksistens.

Saksbehandlingsfeil

Saken er så mangelfullt utredet at det er i strid med FVL § 17 om krav til utredning og informasjonsplikt. Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. I dette tilfellet er det i tillegg gitt feil opplysninger om naturmiljøet og den bevaringsverdige myrdammen med frosker og padder. Det hevdes i sakspapirene at: «den nordlige myrdammen vil bli bevart, slik den er, som et rikt område for barn å leke i/ved ... Barnehagen benytter i dag dammen til lek og opplæring, bl.a. for å studere utviklingen av frosker o.l.. Den sørlige myrdammen vil bli drenert som følge av utbygging av B3.» Dette er helt motsatt av realitetene. Det foreligger derfor også feil faktum. Begrunnelsen for vedtaket er en 10 år gammel kommuneplan som ikke holder faglig god nok standard og det er heller ikke tatt hensyn til nødvendigheten av å revidere denne planen i takt med nye krav til samfunns- og arealplanlegging. Det foreligger i tillegg feil konklusjon i vurdering av kravene i Naturmangfoldloven. Det hevdes bl.a. at «tiltaket vil ikke berøre truet, nær truet eller verdifull natur.» Dersom feil kan ha hatt virkning på vedtakets innhold er vedtaket ugyldig, jfr. FVL § 41. Saken må derfor behandles på nytt.

Det bes om oppsettende virkning.

På bakgrunn av at gjennomføringen av tiltaket fører til uopprettelige skader med alvorlige konsekvenser for bl.a. klima, landskap, natur og friluftsliv bes det om oppsettende virkning. Det skal dessuten være en reell klagemulighet. Gjennomføringen av vedtaket kan heller ikke betraktes som en hastesak. Det er ikke foretatt nødvendige undersøkelser omkring områdets naturmangfold. Bestemmelsene i Naturmangfoldloven er ikke fulgt. Flere viktige moment i våre merknader er ikke vurdert. Det er ikke lagt nok vekt på gjeldende rikspolitiske retningslinjer for barn og unge. Det er gjort grove saksbehandlingsfeil.

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås

Esther Haaveerstad

Kopi: Fylkesmannen